

■ Здаровае харчаванне

ІЗНОЎ БУЛЬБА?

У прыярытэтах беларусаў па-ранейшаму салодкае, мучное і тлустае

Самым здаровыем спосабам харчавання прызнана, як вядома, так званая міжземнаморская дыета. Сакрэты яе даўно вядомыя: алеі, рыба і морапрадукты, агародніна і садавіна... Далей можна і не ўдаваца ў дэталі, і так ясна, што не пра нас. Спэцыялісты ўжо дакладна высветлілі ўсе нюансы штодзённага харчавання беларусаў: у першую чаргу там шмат жывёльных тлушчаў і зусім мала фруктаў ды агародніны. Прычым з агародніны мы аддаём перавагу ўсё той жа бульбе, якую ядзім і зімой, і летам, калі так багата іншай свежай расліннасці. Хоць бы ў гэты час мы пасправавалі з мэтай прафілактыкі некаторых анкалагічных захворванніў ужываць абавязковая для любога дарослага і дзіцяці 400—500 г разных (!) пладоў і агародніны. Дык не... Ізноў бульба.

Ва ўсіх краінах спецыялісты ў галіне харчавання занепакоены сёняні актыўнай рэкламай прадуктаў з высокай колькасцю солі, цукру і транстлушчаў — апошнія ёсьць амаль ва ўсіх ласунках, асабліва ў тых, што з дзікунскай настойлівасцю накідваюцца на нас з тэлеэкранаў. Нядзяўна, што Міністэрства аховы здароўя ўзялося распрацоўваць рэкамендациі па абмежаванні такой рэкламы, бо яна ў першую чаргу арыентавана на дзіцяці. Варта падкрэсліць: не забараніць наогул — немагчыма дый неабгрунтавана. Усё ж такі не будзе перагібаць. Кохкны прадукт, які працягаецца ў магазінах, — не атрутка. Калі дарослы або дзіця з'есць, напрыклад, чыпсы, вып'е нейкі газіраваны напой, то ні адзін, ні другі не загіне. Аднак чыпсы — не прадукт здаровага харчавання. Гэта не алей, не яблык, не капуста, не рыба і не курыца. А калі і бульба, то не сапраўдная — вараная ці запечаная. Без солі. Чыпсы маюць толькі адну калорысць — даюць энергію. Гэта немалаважна, але ж атрымаць яе можна і без таго коліксаці солі, не ўдаючыся ў іншыя нюансы вырабу прадукту.

Буфеты ідуць па шляху жаданняў саміх вучняў, а не Міністэрства аховы здароўя. А таму падчас праверак рэгулярна высвятляеца, што з кандытарскай прадукцыяй і прысмакамі — перабор.

Наогул, каб харчавацца здарова, трэба мець на ўвазе разнастайнасць — бяляковую, вугляводную, тлушчавую, вітамінную... І гэта ніяк не разнастайнасць чыпсаў і шакаладных батончыкаў, гэта натуральныя прадукты, прыгатаваныя ашчадным спосабам, без непатрэбных дабавак.

Падругое, фактчына ніхто з даросlyх беларусаў не задумваецца аб тым, што дзіцячы арганізм — асаблівы мікракосмас, і ставіцца да яго трэба па-асабліваму. Дакладней, асобна гатаваць! А лепей і самім есці тое, што гатуеца для дзіцяці. Піца, сасікі, чабурэкі, смажні і г.д. — як мага радзей... Ну праста макоімальна

рэдка. Дыетолагі рэкамендуюць не прывучаць дзіцяці да салёна і салодкага смаку. Купляце дзіцяці нібыта здаровы ёгurt — майце на ўвазе, што там можа быць багата цукру, а таму гэта проста ласунак. За правильна сфарміраваныя харчовыя паводзіны дзіцяці вам пасля будзе вельмі ўдзячнае! Но ў яго не будзе лішнія вагі, хворага страўніка і сэрца, праблем з кішечнікам і настроем, словам, нават толькі гэта ого-го які падарунак.

І вазьміце за ўзор харчаванне ў дзіцячым садку і школе. Я ведаю нямала бацькоў, якія ганьбяць школьнія стравы і тым самым даюць зразумецца сваім малым, што пюэр з катлетай ды салат з капусты — гэта «фэ», а вось смажанка сёняня, заўтра і ўчора — смаката. Не прыпадабняйтесь дзіцяцям, якія крывяць нос толькі таму, што вы прывычлі іх есці нездаровую ежу з вялікай колькасцю мянэзу і кетчулу. Вы ўжо зрабілі шкодную справу — забяспечылі дома ўдар па няспелай стравінікава-кішачнай сістэме дзіцяці, дык дайце яму хоць бы раз на дзень з'есці шыто-небудзь іншае... А лепей распытайце, чым сёняня частавала школа ды пайтaryце на выхадных. Густ — гэта тое, што за нейкі час можна памяняць. Было б жаданне.

Ва ўстановах адукцыі, у тым ліку ў дзіцячых садках, прапануеца выключна ашчаднае харчаванне. Для гатавання дзіцячых страв забаронена выкарыстанне тлустых гатункаў мяса, кансерваванай прадукцыі, вострых специй, камбітлішч... Не дапускаецца, вядома, вэнджанне, ўсё варыцца, запякаецца, гатуецца на пары. Дарэчы, ужо амаль кожная дзясятая ўстанова агульной сярэдняй адукцыі забяспечана спецыяльнай печчу, стравы ў якой не падгараюць.

Шкада, што мы не цнім саму магчымасць ужывання дзіцяці свежарыгатаваных страв у школах. У суседніх краінах спачатку гэту сістэму разбурылі, але цяпер вывучаюць наш вопыт і пекаркоўнікі, што падвуз замарожанай ежы, якую проста разаграваюць на месцы, — мяккая какузы, зусім не тое. Нават па смакавых якасцях.

А мы тым часам паступова абнавілі матэрыяльна-тэхнічную базу харчовых блокаў, забяспечылі ўсіх гарачай вадой, прывычлі работнікі да больш жорсткіх патрабаванняў гігіені і вытрымлівання эпідрэжыму.

Праблема застаецца пакуль са школьнімі буфетамі. Для іх устаноўле-

ны і нормы, і правілы па асартыментным пераліку, які рэкамендую не менш адной катэгоріі прадуктаў, не больш другой. Напрыклад, салат і малочнай прадукцыі павінна быць «не менш за...», а булачак — «не больш за...». Аднак з апошнім пакулю не вытанцоўваецца. Буфеты ідуць па шляху жаданняў саміх вучняў, а не Міністэрства аховы здароўя. А таму падчас праверак рэгулярна высвятляеца, што з кандытарскай прадукцыяй і прысмакамі перабор. Што да піцы, смажні, сасік у цесце і г.д., то іх колькасць ужо трэці год зменшана ў 2 разы. Хоць бы таму, што этага добра і дома ў кожнага бывае досьць. Да таго ж не будзем забывацца аб нарастанні актуальнай праблемы сучаснікамі — нашы дзеци паступова прыбяўляюць у вазе. Пакуль не ў таіх маштабах, як у развітых краінах, аднак распаўсюджанаасць атлусценні і ўскладненні, з ім звязаных, пашыраецца сярод дзіцяці і падлеткаў.

Дыетолагі рэкамендуюць не прывучаць дзіцяці да салёна і салодкага смаку. Купляце дзіцяці нібыта здаровы ёгurt — майце на ўвазе, што там можа быць багата цукру.

Ідуцы сёняня па прадукты, зварніце ўвагу на крупы, макарону з цвёрдых сарту пшаніцы, малочную прадукцыю (наши дзеци амаль не ядуць твараў!), на рыбу і яйкі, а таксама на буракі і памідоры, персікі і вінаград — сезон ўсё ж. Алей набывайце розны — то сланечнікі, то рапавы, то кукурузы. І будзьце ўважлівымі падчас выбару прадукцыі. Паводле інфармацыі Рэспубліканскага цэнтра гігіёны, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя, у абалсютнай большасці гандлёвых аўтактаў і аўтактаў грамадскага харчавання санітарна-эпідэміялагічная служба рэгулярна выявляе розныя парушэнні. Тут і парушэнне ўмоў захоўвання тавару (неналежным чынам працуе, напрыклад, халадзільнае абсталяванне), і рэалізацыя пратармінаванага тавару, неадпаведнасць маркіроўкі, адсутніцтва дакументаў, якія пацвярджаюць якасць і бяспеку. Так што выбірайце, давярайце — але правярайце.

Святлана БАРЫСЕНКА

■ Набываєм і ўжываєм

Рапсавы алей: суцэльная карысць

Харчовая каштоўнасць алеяў вызначаецца наяўнасцю ў іх поліненасычаных тлустых кіслот (лінолевай і ліналенавай), неабходных нашаму арганізму для пабудовы клетак, сінтэзу гарманаў, падтрымкі імунітэту, устойлівасці і эластычнасці сасудаў, змяншэння адчувальнасці арганізму да дзеянняў ўльтрафіялету і радыяктыўнага выпраменьвання, яшчэ яны рэгулююць скарачэнне гладкай мускулатуры і выконваюць шмат іншых важных функцыяў.

У нашай краіне папулярным стаў рапсавы алей, які пачалі актыўна вырабляць з айчыннай сывавіны.

Сёлета спецыялісты Навукова-практычнага цэнтра гігіёны распрацавалі інструкцыю «Аптымізацыя тлушчакісплотнага складу рапсёнаў» ва ўстановах дашкольнай адукцыі, у якой рэкамендаваная частковая замена сланечнікавага алею соевым і рапсавым.

Рапсавы алей з'яўляеца адным з найбольш ужываемых у свеце — разам са сланечнікавым і соевым. Каштоўнасць яго ў тым, што ён багаты на вітамін Е і поліненасычаны тлустыя кіслоты, якія спрыяюць умацаванню сценак сасудаў і зніжэнню ўзроўню холестэрэну ў крыва. Доўгі час захоўвае прапрыстасць і не набывае непрыемнага паху пад уздзеяннем паветра. Карысныя вартацы лепш за ўсё захоўваюцца ў шклянай тары, у цёмным халаднаватым месцы. Па ўжыванні рапсавы алей падобны на сланечнікавы, аліўкавы, соевы. Яго выкарыстоўваюць для запраўкі салатаў з агародніны, смажання мяса, рыбы, бульбы, гатавання марынаду, маянезу і іншых соусаў.

ІЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр-т Машерова, 29
Предмет аукциона	
Лот №1. Блок гаражей, общ. плош. 212,8 кв.м, инв. № 610/C-3384, адрес: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. Герцена. Составные части и принадлежности: блок из 4 гаражей с подвалом, с диспетчерской. Земельный участок для обслуживания гаражей хранения служебного транспорта, общ. плош. 0,0138 га на праве постоянного пользования. Начальная цена с НДС 20% — 26 664,82 BYN (266 648 172 BYR)	
Лот №2. Помещение пристройки банка, общ. плош. 106,1 кв.м, инв. № 350/D-274722, адрес: Гомельская обл., Омельянка, г. Гомель, ул. Советская, 97/5. Начальная цена с НДС 20% — 61 844,63 BYN (618 446 304 BYR)	
Лот №3. Гараж, общ. плош. 67,7 кв.м, инв. № 420/C-311, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, г. Ліда, пер. 1-я Н. Несвіцкага, д. 3. Земельный участок, общ. плош. 0,0154 га предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания гаражей служебного автотранспорта. Начальная цена с НДС 20% — 13 417,33 BYN (134 173 284 BYR)	
Лот №4. Административное помещение, общ. плош. 46,5 кв.м, инв. № 500/D-7077022, адрес: г. Минск, ул. Мельникайтэ, д. 2, пом. 7. Начальная цена с НДС 20% — 119 227,40 BYN (119 227 392 BYR)	
Лот №5. Административное помещение, общ. плош. 4,8 кв.м, инв. № 500/D-7077023, адрес: г. Минск, ул. Мельникайтэ, д. 2, пом. 8. Начальная цена с НДС 20% — 12 228,45 BYN (12 228 452 BYR)	
Лот №6. 57/100 долей в праве собственности на здание магазина «Ветеран», общ. плош. 284 кв.м, инв. № 613/C-325, адрес: Минская обл., Крупскі р-н, г. Крупкі, ул. Зайцева, д. 5. Земельный участок: 57/100 долей в праве постоянного пользования на участок, общ. плош. 0,0640 га предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания здания магазина «Ветеран». Ограничения (обременения) прав: водоохранная зона р. Бобр, площадь 0,0640 га. Начальная цена с НДС 20% — 79 484,93 BYN (794 849 328 BYR). Арендатор. Подробная информация на сайте организатора аукциона www.cpo.by	
Лот №7. Административное здание банка, трехэтажное, кирпичное здание, общ. плош. 944,4 кв.м, инв. № 640/C-27649, адрес: Минская обл., Слуцкі р-н, г. Слуцк, ул. Стройтелей, д. 5A. Земельный участок, общ. плош. 0,1632 га предоставлен на праве постоянного пользования для обслуживания зданий и сооружений. Начальная цена с НДС 20% — 553 677,10 BYN (5 536 770 960 BYR). Арендатор. Подробная информация на сайте организатора аукциона www.cpo.by	
Лот №8. Здание служебных гаражей на 3 бокса, общ. плош. 87 кв.м, инв. № 342/C-125324, адрес: Гомельская обл., Светлогорский р-н, г. Светлогорск, ул. Мирошніченко, 25A. Начальная цена с учетом НДС 20% — 14 436,37 BYN (144 363 660 BYR)	
Лот №9. Здание навеса для инкассаторских автомобилей, общ. плош. 70,8 кв.м, инв. № 342/C-146166, адрес: Гомельская обл., Светлогорский р-н, г. Светлогорск, ул. Мирошніченко, 25A. Начальная цена с учетом НДС 20% — 26 078,39 бел. руб. (260 783 936 бел. руб.)	
По Лотам №1—5—7—8 начальные цены снижены на 30%. По Лоту №6 начальная цена снижена на 10%	

Задатак 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях (BYN) перечисляется на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ задатак может перечисляться в валюте эквиваленте по курсу На